



Rättsavdelningen
Migrationsrättsenheten

Sammanfattning
2017-05-22

Sammanfattning av EU-domstolens dom den 10 maj 2017 i mål C-133/15, (stora avdelningen)

I det fall ett beslut att neka uppehållsrätt för en förälder som är tredjelandsmedborgare skulle medföra att dess barn skulle tvingas lämna unionen, ska beaktas beroendeförhållandet mellan föräldern och barnet och risk för separation.

De behöriga myndigheterna måste utreda om ett beslut att neka föräldern uppehållsrätt skulle få till följd att barnet skulle bli tvunget att lämna unionen.

Bakgrund

Målet gällde ett antal personer som samtliga var tredjelandsmedborgare och mödrar till underåriga barn, vilka samtliga var medborgare i Nederländerna på grund av att deras fäder var det. Barnen bodde hos sina mödrar vilka hade daglig och faktisk omvårdnad av dem. Fäderna hade ingen vilja eller förmåga att ta hand om dem. Mödrarna hade inte uppehållsrätt eller uppehållstillstånd i Nederländerna. Några vistades lagligen där i avvaktan på att deras ansökningar om uppehållstillstånd skulle prövas, medan andra vistades olagligt där. De hade ansökt om försörjningsstöd och dyl. men nekats detta, eftersom de inte hade uppehållsrätt/tillstånd i Nederländerna.

Frågan var om de kunde ha uppehållsrätt med stöd av art. 20 FEUF (fördraget om europeiska unionens funktionssätt) på grund av att de var mödrar till unionsmedborgare.¹

EU-domstolen slog i mål C-34/09 (Zambrano) fast att en tredjelandsmedborgare som är familjemedlem till en unionsmedborgare och som saknar härledd uppehållsrätt enligt rörlighetsdirektivet² i undantagsfall skulle kunna ha uppehållsrätt om en utvisning av tredjelandsmedborgaren skulle leda till att en unionsmedborgare

¹ Enligt art. 20 FEUF ska varje medborgare i en medlemsstat vara unionsmedborgare. De ska bl.a. ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium.

² direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier m.m.

tvångades lämna EU:s territorium. Om mödrarna i de aktuella målen inte skulle kunna ha uppehållsrätt och de skulle tvingas lämna unionen, skulle barnen kunna bli tvungna att följa med sin mor och således bli tvungna att lämna unionen. De skulle därigenom berövas möjligheten att åtnjuta kärnan i deras rättigheter som unionsmedborgare.

EU-domstolen uttalar att i det fall ett beslut att neka uppehållsrätt för den förälder som är tredjelandsmedborgare skulle medföra att barnet skulle tvingas lämna unionen, ska det beaktas om denna förälder har vårdnaden om barnet och det rättsliga, ekonomiska eller känslomässiga ansvaret för barnet. De behöriga myndigheterna ska då ta hänsyn till rätten till respekt för familjelivet enligt artikel 7 i EU-stadgan jämförd med hänsynen till barnets bästa.

Det är relevant men inte tillräckligt att den andra föräldern som är unionsmedborgare verkligen har förmåga att ensam sköta barnets dagliga och faktiska omvårdnad och är villig att göra det. Det måste göras en bedömning i det enskilda fallet om det finns ett sådant beroendeförhållande mellan den förälder som är tredjelandsmedborgare och barnet att barnet skulle bli tvunget att lämna unionen om föräldern nekades uppehållsrätt. I denna bedömning ska man beakta barnets ålder, dess fysiska och känslomässiga utveckling, de känslomässiga banden till både den förälder som är unionsmedborgare och den som är tredjelandsmedborgare och den risk som en separation från den sistnämnda föräldern skulle medföra för barnets välbefinnande.

Därefter var det fråga om bevisbördan och myndigheternas utredningsskyldighet. EU-domstolen uttalar att om en tredjelandsmedborgare vill tillerkännas en uppehållsrätt med stöd av art. 20 FEUF ligger bevisbördan på honom/henne att förutsättningarna för detta är uppfyllda. Det gäller särskilt sådana uppgifter som visar att ett beslut att neka uppehållsrätt skulle medföra att barnet blev tvunget att lämna unionen. Men de behöriga myndigheterna måste se till att tillämpningen av bevisbördereglerne inte äventyrar ändamålet med art. 20 FEUF. De måste utifrån tredjelandsmedborgarens uppgifter göra den utredning som behövs för att i det enskilda fallet kunna bedöma att ett beslut att neka uppehållsrätt skulle få sådana konsekvenser.